

জেনেৰিক মেডিচিন বনাম ব্ৰেণ্ড মেডিচিন : এক পৰ্যালোচনা

ভূপেন শইকীয়া

ব্ৰেণ্ড মেডিচিন নো কি?

যি কোনো ৰোগৰ এটা দৰব উদ্ভাৱন কৰোঁতে দৰবৰ কোম্পানীয়ে বহু ধন আৰু সময় খৰছ কৰিবলগীয়া হয়। সেই দৰবৰ গুণাগুণ পোনতে লেবৰেটৰীৰ এন্ডুৰ, গিনিপিগ আদিত আৰু ক্ৰমে মানুহৰ দেহতো প্ৰয়োগ কৰি প্ৰমাণ চোৱা হয়। উপযোগী প্ৰমাণ হোৱা মৌলিক দৰবৰ বাবে কোম্পানীয়ে পেটেণ্ট বিচাৰে। ১০, ১২, ১৫ বছৰ বা ততোধিক সময়ৰ বাবে উপযুক্ত কৰ্তৃপক্ষৰ পৰা কোম্পানীয়ে পেটেণ্ট লাভ কৰে। সেই সময়ছোৱাত আন কোনো কোম্পানীয়ে সেই দৰব প্ৰস্তুত কৰিব নোৱাৰে। পেটেণ্ট লাভ কৰা কোম্পানীয়ে সমুদায় খৰছ আৰু লাভাংশ যোগদি দৰবৰ দাম আৰু ব্ৰেণ্ড নাম নিজে নিৰ্ধাৰণ কৰে। সেই দৰবৰ প্ৰচাৰ আৰু বিক্ৰীৰ সমুদায় দায়িত্ব কোম্পানীটোৱে লাভ কৰে। এনেদৰে উদ্ভাৱন কৰি ওলোৱা স্বআবিস্কৃত দৰববিলাক হ’ল ব্ৰেণ্ড মেডিচিন।

জেনেৰিক মেডিচিন নো কি?

পেটেণ্টৰ ম্যাদ শেষ হোৱাৰ পিছত সেই ব্ৰেণ্ড মেডিচিনৰ ৰাসায়নিক ফৰমুলাৰে আন যি কোনো কোম্পানীয়ে একে দৰব তৈয়াৰ কৰিব পাৰে। তেনেদৰে প্ৰস্তুত কৰা দৰবক জেনেৰিক মেডিচিন বোলে। পৰৱৰ্তী সময়ত একে দৰব নিৰ্মাণ কৰোঁতে কোনো গবেষণাৰ আৰু মাৰ্কেটিংৰ খৰছ নাথাকে আৰু সেয়ে জেনেৰিক মেডিচিনৰ উৎপাদন ব্যয় বেচ কম। জেনেৰিক মেডিচিনৰ গুণাগুণ, চৰিত্ৰ, শক্তি, মানদণ্ড, প্ৰয়োগ বিধি, ব্যৱহাৰিক প্ৰয়োগ ব্ৰেণ্ড মেডিচিনৰ সৈতে হুবহু একে হব লাগে।

উদাহৰণ – জ্বৰ-মূৰৰ বিষৰ দৰব যাৰ ৰাসায়নিক ফৰমুলা বা জেনেৰিক নাম হ’ল পেৰাচিটামল তাৰ ব্ৰেণ্ড নাম ‘ক্ৰচিন’। ক্ৰচিন ব্ৰেণ্ডৰ আবিষ্কাৰক মূল নিৰ্মাতা হ’ল বিদেশী কোম্পানী GSK। আন এটা জেনেৰিক দৰবৰ উদাহৰণ হ’ল নিদ্ৰাৰ বাবে ব্যৱহৃত ঔষধ ডায়েজেপাম-যাৰ ব্ৰেণ্ড নাম ভেলিয়াম (মূল নিৰ্মাতা Roshe)।

এই দুবিধ দৰবৰ সংক্ৰান্তত দুটি ভাৰতৰ আদালতৰ গোচৰ তলত লিপিবদ্ধ কৰাৰ মোহ সম্বৰণ কৰিব নোৱাৰিলোঁ :-

১- চুইজাৰলেণ্ডৰ নভাৰ্টিজ কোম্পানীয়ে Gleevee নামৰ পেটেন্ট দৰব এবিধ নিৰ্মাণ কৰে। ইয়াৰ ৰাসায়নিক নাম হ'ল Imatinib Mesylate। এই দৰব তেজৰ কৰ্কট ৰোগ ক্ৰনিক মায়েল'য়েড লিউকোমিয়াত প্ৰয়োগ হয়। ভাৰতৰ এটা জেনেৰিক কোম্পানীয়ে পেটেন্টৰ ম্যাদ শেষ হোৱাৰ পূৰ্বেই ইয়াৰ মাৰ্কেটিং আৰম্ভ কৰি দিয়াত আদালতত গোচৰ চলে। ব্ৰেণ্ডেড ৩লাখ টকীয়া দৰবৰ ভাৰতত জেনেৰিকৰ মূল্য হ'ল ৮হেজাৰ টকা। আদালতে মানবীয়তাৰ কথা বিবেচনা কৰি জেনেৰিক দৰবৰ ক্ষেত্ৰত বাধা আৰোপ নকৰিলে।

২- কৰ্কটৰোগৰ আন এক ব্ৰেণ্ডেড দৰব হ'ল জাৰ্মানীৰ বেয়াৰৰ উৎপাদিত Nexavar – যাৰ জেনেৰিক নাম হ'ল Sorfenib tosylate। এমাহৰ ব্ৰেণ্ডেড দৰবৰ মূল্য পৰে ২লাখ ৮০ হেজাৰ টকা। কিন্তু ভাৰতৰ চিপলাই নিৰ্মাণ কৰিলে ৬৮০০ টকাত আৰু নাটকো কোম্পানীয়ে নিৰ্মাণ কৰিলে ৮৮০০ টকাত। ভাৰতৰ চুপ্ৰিম কৰ্টে এইবাৰো দুখীয়া ৰোগীৰ স্বার্থত এই দুই নিৰ্মাতাক সকাহ প্ৰদান কৰিলে।

দুয়োবিধ মেডিচিনৰ দামৰ তাৰতম্য কেনে আৰু কিয়?

জেনেৰিক মেডিচিন আৰু ব্ৰেণ্ডেড মেডিচিনৰ মাজত মূল্যৰ বিৰাট প্ৰভেদ দেখা যায়। ঔষধভেদে জেনেৰিক মেডিচিন ৫০ শতাংশৰ পৰা ৮০ শতাংশলৈকে কম মূল্যত উপলব্ধ হব পাৰে। ইয়াৰ মূল কাৰণ আগতে উল্লেখ কৰা হৈছে।

বিশ্বত আৰু ভাৰতত জেনেৰিক মেডিচিনৰ প্ৰচলন : – বুৰঞ্জী অৱলোকন কৰিলে পাওঁ ১৯২০ চনত জাৰ্মানীৰ বেয়াৰ কোম্পানীয়ে নিৰ্মাণ কৰা জেনেৰিক এচপ্ৰিনে আদালতত তীব্ৰ প্ৰত্যাশ্বানৰ সন্মুখীন হৈছিল। গতিকে বুজা যায় যে তাৰো আগতেই বিশ্বত জেনেৰিক ঔষধৰ প্ৰচলন আৰম্ভ হৈছিল। ১৯৩৮ চনত আমেৰিকাৰ Food and Drug Administration বিভাগে ঔষধিৰ প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত কিছু নিয়মাৱলী জাৰি কৰে। কিন্তু কেইবা দশক জুৰি দেখা পোৱা কোনো কোনো দৰবৰ দৰবৰ ভয়াবহ পাৰ্শ্বক্ৰিয়াই ১৯৬২ চনত নতুনকৈ আইনৰ সংশোধন কৰিবলৈ চিকিৎসা জগতক বাধ্য কৰায়। উদাহৰণস্বৰূপে Thalidomide নামৰ ঔষধৰ কথা কব পাৰি। এই দৰবে লেটিন আমেৰিকা, কেনেডা, ইউৰোপ, আফ্ৰিকা আৰু এচিয়াৰ বৃহৎ জনবসতিৰ লোকৰ মাজত বিকলাংগ শিশুৰ জন্ম দি ত্ৰাসৰ সৃষ্টি কৰিছিল। Thalidomide নামৰ জেনেৰিক দৰবৰ ব্ৰেণ্ড নাম হ'ল

Immunoprin – এই ইমিউনিটিত প্ৰভাৱ পেলোৱা (Immunomodulatory) ঔষধৰ প্ৰয়োগ কুষ্ঠ ৰোগ আৰু কিছুমান কৰ্কটৰোগ (যেনে Multiple Myeloma) তো কৰিব পাৰি। ইয়াৰ প্ৰয়োগ গৰ্ভৱতী আৰু স্তনপান কৰোৱা মাতৃৰ বাবে নিষেধ।

১৯৮৭ চনৰ মেয়ো ক্লিনিকৰ Journal of the Society of Clinical Pharmacology & Therapeutics ত প্ৰকাশিত তথ্যমতে বিগত ৫টা দশকত সকলো প্ৰকাৰৰ ৰোগৰ চিকিৎসাত ব্যৱহৃত জেনেৰিক ঔষধৰ বিশ্বত প্ৰভূত উন্নতি সাধন হয়।

আমাৰ দেশ ভাৰতবৰ্ষত বৰ্তমানৰ মোডী চৰকাৰে দেশখনত জেনেৰিক মেডিচিনৰ প্ৰয়োগত গুৰুত্ব দিব আৰম্ভ কৰিছে আৰু ইয়াৰ বাবে আইন বলবৎ কৰাৰ সম্ভাৱনাও ব্যক্ত কৰিছে। আৰম্ভ কৰিছে ‘প্ৰধানমন্ত্ৰী জন ঔষধি যোজনা’ ।

ভাৰতবৰ্ষৰ দৰব নিৰ্মাণ কৰা উদ্যোগৰ স্থান বিশ্বত তৃতীয় সৰ্ববৃহৎ। হায়দৰাবাদ, মুম্বাই, বাংগালোৰ, আহমেদাবাদ হ’ল বৃহৎ প্ৰকল্পৰ ঘাই স্থান। কেবল জেনেৰিক মেডিচিন নিৰ্মাণ কৰা কোম্পানীৰ সংখ্যা হেজাৰৰো অধিক। কিছুমান কোম্পানীয়ে ব্ৰেণ্ডেড মেডিচিন আৰু জেনেৰিক মেডিচিন দুয়োবিধেই উৎপাদন কৰে। আমাৰ দেশৰ উৎপাদিত জেনেৰিক মেডিচিন ইউনিচফ জাতীয় মান্যতা প্ৰাপ্ত সংস্থায়ো ক্ৰয় কৰে। যোৱা ৯ আগষ্টৰ টাইমচ অফ ইণ্ডিয়াৰ বাতৰিমতে আমেৰিকাই নিজৰ দেশত প্ৰয়োজন হোৱা ৪০ শতাংশ জেনেৰিক মেডিচিন ভাৰতবৰ্ষৰ পৰা আমদানি কৰে।

ইণ্ডিয়ান মেডিকেল কাউঞ্চিলে জেনেৰিক মেডিচিনৰ ক্ষেত্ৰত কি ভূমিকা লৈছে?

২১ চেপ্তেম্বৰ ২০১৬ তাৰিখে ইণ্ডিয়ান মেডিকেল কাউঞ্চিলে এক নীতি নিৰ্দেশনা প্ৰকাশ কৰে। সেই অনুসৰি দুটা কথাত গুৰুত্ব দিয়া হয়। (১) সকলো ডাক্তৰেই প্ৰেচক্ৰিপচনত জেনেৰিক দৰব লিখিব লাগিব। (২) নিদান পত্ৰ অৰ্থাৎ প্ৰেচক্ৰিপচন গোট গোট পৰীক্ষাৰ আখৰেৰে লিখিব লাগিব।

দ্বিতীয় দফাটো পঢ়ি মোৰ এটা কৌতুক মনত পৰিছে। চহৰৰ এখন নামজলা ফাৰ্মাচীত বৰ ভীৰ চলি আছিল। এগৰাকী সুন্দৰী যুৱতী ফাৰ্মাচীৰ এটা কোণত অকলশৰে বৈ আছিল। ভীৰ সেৰেঙা হোৱাত যুৱতীগৰাকীয়ে চেলচমেন ল’ৰা এজনৰ হাতত কাকত এখিলা তুলি অনুস্ব স্বৰত ক’লে-প্লিজ, এই ডাক্তৰৰ চিঠিখন মোক পঢ়ি শুনোৱাচোন। তেওঁৰ লগত মোৰ বিয়াৰ বন্দোবস্ত হৈছে!

এয়া হ’ল অধিকাংশ ডাক্তৰৰ হাতৰ আখৰৰ নমুনা। সেয়ে কথিত আছে ডাক্তৰৰ পাণ্ডলিপিৰ পাঠোদ্ধাৰ ফাৰ্মাচীয়েহে কৰিব পাৰে। মই সংযুক্ত আৰব আমিৰাটৰ আবু ধাবিত কাম কৰোঁতে দুটা

কথা দেখা পাইছিলোঁ। প্রথমটো হ' ল চিকিৎসকসকলে দৰবৰ কেবল জেনেৰিক নামহে লিখাটো বাধ্যতামূলক। দ্বিতীয়তে প্রেচক্ৰিপচন সদায় কম্পিউটাৰৰ সহায়ত ছপা কৰিহে ৰোগীৰ হাতত তুলি দিব লাগে। এনে কাম আজিৰ দিনত ভাৰতবৰ্ষৰ চহৰসমূহত অলপ চেষ্টা কৰিলেই কৰাতো সম্ভৱপৰ কিয় নহব?

প্রথম দফাটোৰ সন্দৰ্ভত কবলগীয়া হ' ল যে এই কথাখিনি কেবল আচৰণ বিধি নহৈ আইনত পৰিনত হলেহে ফলপ্ৰসু হব।

ভাৰতৰ বিভিন্ন প্ৰদেশৰ চৰকাৰৰ জেনেৰিক মেডিচিনৰ সংক্ৰান্তত দৃষ্টিভংগী কি? – আটাইতকৈ সফল আৰু প্ৰশংসনীয় ভূমিকা লৈছে ৰাজস্থান চৰকাৰে। প্ৰদেশখনত 'প্ৰধানমন্ত্ৰী জন ঔষধি যোজনা' ৰ অধীনত জেনেৰিক দৰবৰ ফাৰ্মাচী ৰাজ্যৰ ঠায়ে ঠায়ে সহজে উপলব্ধ। ইয়াৰ ফলত এক উদাহৰণ স্বৰূপে ৪০০০টকাৰ ব্ৰেণ্ডেড দৰব ৰোগীয়ে ৪০০টকাৰ জেনেৰিক মেডিচিনত পৰিশোধ কৰিয়েই সংগ্ৰহ কৰিব পাৰিছে। জনামতে তামিলনাডুৱেও প্ৰশংসনীয় ভূমিকা পালন কৰিছে। এই ক্ষেত্ৰত আমাৰ অসমৰ ভূমিকা তথৈবচ।

অসমত জেনেৰিক মেডিচিনৰ প্ৰতি অনীহাৰ সম্ভাৱ্য কাৰণ :- কেইদিনমানৰ আগতে অসমৰ দুটামান টিভি চেনেলত অসমৰ স্বাস্থ্য খণ্ডৰ সন্দৰ্ভত অনুসন্ধান মূলক বাতৰি প্ৰচাৰিত হৈছিল। তথ্যপ্ৰমাণসহ দেখুৱা হৈছিল অসম চৰকাৰে ক্ৰয় কৰা অধিকাংশ (৮০শতাংশৰো অধিক) জেনেৰিক দৰবেই নিম্নমান দণ্ডৰ। এনে দৰবক প্ৰচলিত কথিত ভাষাত 'ভুচি মাল' বুলে। গতিকে চিকিৎসকৰ আৰু লগতে ৰাইজৰো এনে জেনেৰিক দৰবৰ প্ৰতি মোহভংগ হোৱাতো স্বাভাৱিক কথা।

উপসংহাৰ আৰু খুটি-নাটি কিছু লাগতিয়াল কথা :-

- বাস্তৱিকতা হ' ল প্ৰকৃত জেনেৰিক মেডিচিন হ' ল সুলভ অৰ্থাৎ কম মূল্যত ক্ৰয় কৰিব পৰা ব্ৰেণ্ডেডৰ সৈতে সমান কাৰ্য্যক্ষম ঔষধি। ভাৰতবৰ্ষই তেনে মানসম্পন্ন

জেনেৰিক মেডিচিন উৎপাদন কৰিব পাৰে বাবেই তেনে দৰব আমেৰিকা আৰু ইউনিচফলৈ ৰপ্তানি হৈছে।

- কিন্তু উপযুক্ত চৰকাৰী মান নিৰ্ণায়ক (Quality control) আৰু সময়ে সময়ে পৰীক্ষণ ব্যৱস্থা নথকাৰ সুযোগ এক শ্ৰেণী অসাধু ব্যৱসায়ীয়ে গ্ৰহণ কৰি নিম্নমানৰ জেনেৰিক ঔষধ প্ৰস্তুত কৰে।

- জেনেৰিক দৰবৰ মূল্যৰ ওপৰত চৰকাৰৰ কোনো নিয়ন্ত্ৰণ নথকাৰ ফলত একেবিধ জেনেৰিক দৰবৰ কোম্পানীভেদে ভিন্ন ভিন্ন লিখিত মূল্য (MRP) হয়। উদাহৰণ স্বৰূপে এলার্জিৰ এবিধ দৰব চেট্ৰিজিনৰ দহটা পিলৰ মূল্য ১৫টকাৰ পৰা ৬০টকাৰ ভিতৰত কোম্পানীভেদে। অথচ উৎপাদন খৰছ পৰে ১০টকাৰ তলত। কিন্তু দৰব বিক্ৰেতাক বিক্ৰী হয় (Price to wholeseller) ১০বা ১২টকা দৰত। গতিকে জেনেৰিক দৰবৰ আচল বেহাই সুবিধাতো লাভ কৰে দৰব বিক্ৰেতা বা কেমিষ্টে। আনহাতে ব্ৰেণ্ডেড চেট্ৰিজিনৰ দহটা পিলৰ মূল্য ২৫বা ৩০টকা। কেমিষ্টৰ মার্জিন দিয়া হয় ৫।৬টকা।
- আকৌ ভূতৰ ওপৰত দানহ পৰাৰ দৰে কিছুমান জেনেৰিক দৰব নিৰ্মাতা কোম্পানীয়ে নিজৰ জেনেৰিক দৰবৰ একোটা নাম দি লয়। সাধাৰণ গ্ৰাহকে তেনে ছদ্মবেশী ঔষধকো ব্ৰেণ্ডেড বুলি ভাবি লিখিত উচ্চ দাম দিবলৈ সংকোচ নকৰে।

আমি কিনা দৰব জেনেৰিক নে ব্ৰেণ্ডেড কেনেকৈ জানিম ?

জেনেৰিক দৰব চিনাক্ত কৰাৰ কোনো উজু উপায় নাই। পোনতে বিক্ৰেতা কেমিষ্টজনক সুধি বিশ্বাসযোগ্য উত্তৰ নাপালে নেটত অনুসন্ধান কৰক। নেটত (যেনে Netmedsত) ঔষধৰ নাম লিখি অনুসন্ধান কৰিলে জেনেৰিক মেডিচিনৰ সন্ধান পোৱা যাব। আকৌ অনলাইনত genericwala.com নামৰ ঔষধ বিক্ৰেতা প্রতিষ্ঠানৰ পৰা সঠিক মূল্যত জেনেৰিক ঔষধ কিনিব পাৰিব। এনে প্রতিষ্ঠান বিচাৰিলে হয়তো আৰু ওলাব।

চিকিৎসকৰ দৃষ্টিৰে জেনেৰিক মেডিচিন বনাম ব্ৰেণ্ডেড মেডিচিন

- ব্ৰেণ্ডেড দৰবৰ কোম্পানীৰ মেডিকেল ৰিপ্ৰেজেন্টেটিভৰ অজস্ৰ প্রলোভনেও জেনেৰিক দৰব লিখাৰ পৰা ডাক্তৰক আতৰ কৰিব নোৱাৰে যদিহে ডাক্তৰজন আশ্বস্ত হয় যে তেওঁ লিখা জেনেৰিক দৰবটো সঁচাই কাৰ্য্যক্ষম আৰু সুলভ মূল্যৰ।

- সকলো চিকিৎসকেই নিজৰ ৰোগীৰ আৰোগ্য কামনা কৰে। কোনেও

অকাৰ্য্যকৰী দৰব লিখি নিজৰ যশ-মান হ্ৰাস কৰিব নিবিচাৰে।

- যদি কোনোবিধ জেনেৰিক দৰব দুটাতকৈ বেচি বিধ ৰাসায়নিক পদাৰ্থৰ সমিলমিলেৰে গঠিত হয় তেনে দৰবৰ নাম মনত ৰাখিবলৈ অসুবিধা বোধ হয়। (শুনামতে চৰকাৰে জেনেৰিক দৰবৰ ডাইৰেক্টৰী ওলিয়াই এনে দৰবৰ সংক্ষিপ্ত নাম দিয়াৰ চিন্তা-চৰ্চা কৰিছে।)

• মোখনিত এই নিবন্ধৰ থুলমূল সাৰাংশ হ' ল:

১- চৰকাৰে অনতিপলমে জেনেৰিক দৰবৰ নামত চলি থকা 'ভুচি' বা জাবৰ দৰবৰ উৎপাদন আৰু ক্ৰয়-বিক্ৰয় বন্ধ কৰিব লাগে। এমুঠি অসং ব্যৱসায়ীক সাধাৰণ মানুহৰ জীৱনৰ সৈতে এইদৰে খেলা কৰিবলৈ এৰি দিয়াটো মুঠেই সমীচিন হোৱা নাই।

২- বৰ্তমান প্ৰায় ৫০০বিধ ঔষধক ভাৰত চৰকাৰে 'অত্যাৱশ্যকীয় দৰব' বুলি মান্যতা প্ৰদান কৰিছে আৰু সেইবিলাকৰ মূল্য নিয়ন্ত্ৰণত ৰাখিছে। এতিয়া জীৱনৰ বাবে লাগতিয়াল বুলি ভবা জেনেৰিক দৰবসমূহক চিনাক্ত কৰি সেইবিলাককো অত্যাৱশ্যকীয় দৰবৰ শ্ৰেণীবদ্ধ কৰি সৰ্বোচ্চ মূল্য নিৰ্ধাৰণ কৰি দিব লাগে।

৩- সকলো চৰকাৰী আৰু বেচৰকাৰী স্বাস্থ্য কেন্দ্ৰত প্ৰায়বিলাক জেনেৰিক দৰব যাতে উপলব্ধ হয় তাৰ সঠিক ব্যৱস্থা কৰক।

ওপৰত উল্লেখিত আঁচনিৰ ৰূপায়ন অবিহনে প্ৰধানমন্ত্ৰী মোডীৰ সপোন আৰু সৰ্বসাধাৰণ জনতাৰ সুলভ চিকিৎসাৰ সপোন আকাশ কুসুম হৈয়েই ৰব। নামী-দামী ব্ৰেণ্ডেড কোম্পানীৰ অসাধু প্ৰলোভনৰ জালৰ পৰা চিকিৎসকক মুক্ত কৰিবলৈকো এনে জনহিতকাৰী ব্যৱস্থাপনাৰ অতীব প্ৰয়োজন।

যোগাযোগ :

ৱাটচএপ- 97433738722

ইমেইল- drbksaikia@gmail.com

ৱেবচাইট- www.drbhupensaikia.com